

Do Belgie za modrobílým skotem

V minulém čísle časopisu jsme vám nabídli reportáž z přehlídky belgického modrobílého skotu, tzv. Open Door Day Show; nyní pojďme na exkurzi farem, které leží v oblasti kolem městečka Ciney, jež jsme během cesty do Belgie navštívili.

Holštýnky doplňují masný chov

Elevage de Somme – toto jméno nese farma Michela a Patricie Lievens-Sepul, kteří chovají belgické modrobílé plemeno (BM) na Rue de Somme v obci Vezin-Andenne. Přívlastek „de Somme“ je v Belgii zárukou kvality, vždyť otec Michela spolu se svými třemi bratry začal s chovem belgického modrobílého skotu již v roce 1960 a dnes se řadí mezi špičku belgických chovatelů.

Dnes udržuje tradici rodu Michel. Hospodaří se svou ženou na 100 ha zemědělské půdy, kde částečně pastevním způsobem chová 450 až 500 kusů belgického modrobílého skotu.

Na farmě najdeme i několik mléčných krav a kříženek, které používá farmář jako náhradní matky pro embryotransfer. Relativně malé modrobílé tele porodí holštýnská kráva klasickou cestou bez větších komplikací. Mlékem od těchto krav se přikrmují telata do dvou až třech měsíců věku. Telata matek belgického modrobílého, které rodí převážně pomocí císařského řezu, odstavují v jednom až dvou dnech věku, pak dostávají rovněž mlezivo a mléko od holštýn-

Mladý býček z farmy Elevage de Somme

ských krav. Matka (BM) rychle zaprahne a za měsíc může být znovu inseminována. Do třech měsíců jsou telata v individuálních boxech, kde mají již od prvního dne k dispozici starter, pak jsou převedena do skupinového ustájení. Vedle objemného krmiva dostávají jalovičky a mladí býčci koncentrát s obsahem 20 % dusíkatých látek (na bázi sóji, ječmene a kukuřice).

V inseminaci používá chovatel známé býky Lasso (ZBM-195), Radar (ZBM-196) a Cubitus. Úspěšnost zabřeznutí po první inseminaci se pohybuje kolem 60 %. Polovina odchovaných telat je určena pro další plemenitbu, 50 % jde přímo na porážku.

Ročně farma prodá až 300 embryí, 60 až 70 embryí používá farmář pro vlastní potřeby embryotransferu. Podle Michelových slov lze od jedné BM krávy vypláchnout až 15 embryí. Cena kvalitních embryí se pohybuje okolo 400 eur. Ročně prodá také dva nebo tři býky do inseminace, ale i několik vysokobřezích jalovic, za které chovatel žádá v průměru 3700 eur.

Farma Saint Fontaine

Na farmě Saint Fontaine nedaleko vesničky Pailhe, ze které pochází mj. i českým chovatelům známý Artaban de St Fontaine (ZBM-193), bychom napočítali 350 jedinců plemene belgické modrobílé a rovněž několik mléčných krav. Farmář Luc Mahoux se při selekci ve vlastním stádě zaměřuje kromě jiného na dobře utvářené končetiny, pevnou hřbetní linii a dobře nasazený kořen ocasu. „Zvíře musí být zmasilé s nízkým podílem kostí, ale přesto musí mít pevnou a silnou kostru,“ říká Luc. Bylo pro nás překvapením, jak velký důraz klade farmář při selekci na původ. Jak sám uvedl, v některých případech je pro něj rodokmen hodnotnější než samotný fenotyp zvířete. Je samozřejmostí, že veškerá plemenitba se na takovéto farmě uskutečňuje pomocí inseminace.

Krávy BM jsou využívány pouze jako dárkyně embryí. Na výplach se z hlediska výživy nijak speciálně nepřipravují, ale záleží prý na konkrétním jedinci.

Telata do čtyř měsíců věku přikrmuje mlékem – u starší kategorie množství nepřesahuje 4 l za den. Odrostlejším dáv-

Zimní ustájení na farmě Saint Fontaine

Farmář Luc Mahoux ve stáji

Jizva po císařském řezu se rychle hojí

Vyholená hřbetní linie

kuje 2 kg koncentrátu (s obsahem asi 26 % dusíkatých látek). V šesti až sedmi měsících věku přestává chovatel podávat koncentrát a krmí pouze kukuřičnou siláž. Kukuřici pěstuje na 90 ha zemědělské půdy.

Značnou část roku tráví většina zvířat na pastvině. V zimě jsou ustájena ve stlaných skupinových boxech přibližně po deseti kusech. Při výkrmu na pastvině přidává farmář do žlabu trochu koncentrátu a siláže, tak aby příliš pastviny nezatěžoval a zvířata dobře rostla. V pastevním chovu zdůrazňuje Luc Mahoux nutnost pravidelného odčervování. Veškeré práce na své v okolí vyhlášené farmě zvládá chovatel sám, příležitostně pomáhá rodina.

IBR – žádný problém?

Na farmách silně intenzivně zaměřených, se velmi často praktikuje systém okamžité-

ho odstavu telat, aby se nebránilo dalšímu využití matky. Většina chovatelů v okolí Ciney produkuje plemenný materiál. Cena za býčka ve věku deseti měsíců se pohybuje od 3000 do 10 000 eura. Farmář Jacques Wylock nabízel mladšího chovného býčka po dobrých předcích dokonce za 2500 eur.

Trochu překvapením byl přístup k prevenci IBR. Ze slov farmářů vyplynulo, že i chovatel, jehož farma je nakažou prostá, může nakupovat zvířata z pozitivních farem. Ta prochází karanténou, vakcinují se a mohou být chována vedle IBR negativních zvířat. Při výběru a prodeji do inseminace musí být býk na základě krevního testu IBR negativní, tomu ale nemusí vyhovovat celý chov.

Pro chovatele je tento „lehkomyšlný“ přístup dobrý, protože v podstatě neklade zábrany v obchodu s plemenným materiálem. Belgičanům se ale trochu vymstil, když

loni propukla na inseminační stanici v Monsu infekce IBR a všichni býci skončili na jatkách. Oni si však s tím tak velkou hlavu nedělají – jak říkají: „život jde dál.“

Většina chovů v Belgii praktikuje telešní pomocí císařského řezu, na některých farmách takto přijde na svět 100 % telat. Cena ani úkon samotný nejsou pro belgické chovatele důvodem riskovat možnou ztrátu telete či dokonce matky. V užitkovém křížení se při použití vhodného býka na dobře vyvinutou krávu větší porodní problémy nemusí vyskytovat. Přirozená plemenitba a inseminace je u belgického modrobílého skotu v Belgii využívána přibližně v poměru 1 : 1, plemenářci chovy však uplatňují výhradně inseminaci. Tu mohou provádět sami farmáři, na císařský řez je nutné povolání veterináře.

Krávy jsou vyřazovány z chovu zhruba po třech telatech. Není to však způsobeno neschopností krávy znovu zabřeznout či snést další císařský řez (není výjimkou ani pět císařských řezů na jednu krávu), ale ekonomickými důvody, jelikož masná užitkovost takto vyřazených krav je ještě na velmi vysoké úrovni.

Býci jsou vykrmováni do porážkové hmotnosti 600 až 750 kg, kterou obvykle dosahují ve věku 15 až 17 měsíců.

Na většině farem jsme se u zvířat všech kategorií setkali s vyholenými hřbetními liniemi, ale i končetinami a oblastmi pánve. Na otázku proč to farmáři dělají odpověděl Michel Lievens: „Zvířata se na hřbetě méně potí a partie se nezapařují.“ Každopádně vyholení zvyšuje zmasilost zvířat, čímž se farmáři rádi pochlubí.

Belgickému skotu vyhovuje pastevní způsob chovu, do žlabu se přidává siláž i koncentrát

Lukáš Rytina,
Kamil Malát, Natural
Foto Lukáš Rytina